

Urbanovics Anna

Könyvismertetés Halmai Péter (szerk.) „Tagállami integrációs modellek. A gazdasági kormányzás új dimenziói az Európai Unióban” című tanulmánykötetéről

**Book Review on „Integration Models of the Member States. New
Dimensions of the Economic Governance in the European Union”
by Halmai Péter (eds.)**

ÖSSZEFOGLALÁS

Jelen tanulmány a Halmai Péter akadémikus szerkesztésében 2019-ben megjelent „Tagállami integrációs modellek. A gazdasági kormányzás új dimenziói az Európai Unióban” című kötetrel foglalkozik. Általános képet nyújt a kötetről, majd a központi témaként szolgáló európai uniós gazdasági integráció nemzetközileg magasán jegyzett szakirodalmáról ad bibliometriai elemzést. Ezen elemzés célja rávilágítani, hogy a kötet témájául választott kérdéskör aktuális és releváns, a benne közölt fejezetek pedig éppen a kellő mélységben, érdekes esettanulmányokkal bővítve járja körbe a legfontosabb kérdéseket és kihívásokat. A recenzió ezt követően tér rá a kötet egyes fejezeteinek tételes ismertetésére, végül pedig ezek alapján vonja le a következtetéseket.

Journal of Economic Literature (JEL)

kódok: F15, Y30

Kulcsszavak: Európai Unió, gazdasági integráció, gazdasági integrációs modellek

SUMMARY

The present study was edited by academic Péter Halmai and published in 2019, "Integration Models of the Member States. He deals with the volume "New dimensions of economic governance in the European Union". The study provides a general overview of the volume, followed by a bibliometric analysis of the internationally highly-ranked literature on EU economic integration as the central theme. The aim of this analysis is to highlight the relevance and topicality of the subject matter of the volume, and the chapters provide just the right amount of depth and interesting case studies to explore the key issues and challenges. The book review then moves on to a detailed description of each chapter of the book, and finally draws conclusions on the basis of these.

Journal of Economic Literature (JEL)

codes: F15, Y30

Keywords: European Union, economic integration, economic integration models

URBANOVICS ANNA, PhD hallgató, Nemzeti Közszolgálati Egyetem (urbanovics.anna@uni-nke.hu).

BEVEZETÉS

A kötetet Halmi Péter közgazdász professzor, az MTA levelező tagja, a nemzetközi gazdaságtan és a nemzetközi makroökonomia hazai és nemzetközi szinten is elismert művelője szerkesztette. A témakörbe tartozó főbb műveit lásd bővebben.¹ A mű „A modern állam gazdasági szerepének legújabb dimenziói” nevű Ludovika Kiemelt Kutatóműhely keretében végzett kutatómunka egyik eredménye. A kutatóműhely keretében folytatott eddigi munka főbb eredményeit lásd bővebben.² A kötet multidiszciplináris jelleggel közelíti meg az Európai Unióban zajló tagállami integráció kérdéskörét, főleg a közgazdaságtudomány, az Európa-tanulmányok és a jogtudomány legújabb eredményeinek felhasználásával. A kötet jól követhető, logikusan felépített. Az egyes tanulmányok a különböző tudományterületek központba állítása ellenére is szervesen kapcsolódnak egymáshoz. A tanulmánykötet bemutatja azokat a súlypontokat és központi kérdéseket, dilemmákat, amelyek a tagállamok EU-integrációs folyamata során felléptek, kiemelt figyelemmel a gazdasági kormányzás új dimenziójára. A kötet lényeges eleme, multidiszciplináris jellege, amelynek előnyeként több szakma képviselője egyaránt haszonnal forgathatja a benne felsorakoztatott tanulmányokat.

AZ EURÓPAI UNIÓS GAZDASÁGI INTEGRÁCIÓ
BIBLIOMETRIAI ELEMZÉSE

A kötet központi témáját adó európai uniós gazdasági integráció nemzetközi tekintetben is igencsak kutatott, jelentős tudományos eredményeket felvonultató kutatási terület. A fentieket alátámasztja a rövid bibliometriai áttekintése, amelyhez a kulcsszavakat a kötet nyújtotta. A keresési szintaxist, a Scopus adatbázist a lábjegyzetben feltüntetett formában adtam meg.

A szintaxis:

TITLE-ABS-KEY (integration AND („european union” OR „monetary union” OR monetary) AND (LIMIT-TO (PUBYEAR, 2021) OR LIMIT-TO (PUBYEAR, 2020) OR LIMIT-TO (PUBYEAR, 2019) OR LIMIT-TO (PUBYEAR, 2018) OR LIMIT-TO (PUBYEAR, 2017) OR LIMIT-TO (PUBYEAR, 2016) AND LIMIT-TO (SUBJAREA, „SOCP”) OR LIMIT-TO (SUBJAREA, „ECON”) OR LIMIT-TO (SUBJAREA, „BUSI”) OR LIMIT-TO (SUBJAREA, „DECI”)).

A Scopus adatbázis multidiszciplináris nemzetközi citációs adatbázis, mely az Elsevier könyvkiadó keretében folyamatosan indexálja az érintett közleményeket. Az adatbázis különösen alkalmas a társadalom- és közgazdaságtudományi közlemények elemzésére, mert merítése tágabb a *Web of Science* adatbázisnál. A Scopus-ban végzett keresés, ahogy a fenti szintaxis mutatja a következő kulcsszavak alapján történt: „integráció” és „Európai Unió” vagy „monetáris unió” vagy „monetáris”, tudományterületi szűrésként a társadalomtudomány, gazdálkodástudomány, a közgazdaságtudomány és pénzügy, valamint a döntéstudomány került meghatározásra. Emellett az utóbbi 5 éves időkeret (2016-2021) szerint is szűrési történt. Ez alapján az összes találat 4432 közlemény, az évek szerinti alakulást tekintve kiegyensúlyozott aktivitás jellemzi a témát (700-750 közlemény / év átlagos értékkel). A közlemények típus szerinti megoszlását tekintve a közlemények dominálnak (71,3%), majd a könyvfejezetek (13,8%) és az áttekintő közlemények (6,2%) következnek. A legaktívabb országok az Egyesült Királyság, Németország, Egyesült Államok, Olaszország és Spanyolország. A legaktívabb intézmény a London School of Economics and Political Science. A tudományterületi megoszlást tekintve a társadalomtudomány dominál (46,3%), majd a közgazdaságtudomány (21,1%) és a gazdálkodástudomány (11,1%) következnek. (Egyazon közlemény egyszerre több tudományterületen is indexálásra kerülhet.) A Sci-

Val kutatástámogató platformon történő importálást követően láthatjuk a legjelentősebb témaklasztereket – átfogóbb tématerületek –, melyek közül az „European Union, Europe, Governance”, a „Monetary Policy, Economic Growth, Exports”, valamint a „Party, Election, Voter” dominálnak. A szűkebb témákat tekintve a „Banking Union, Eurozone, Euro Crisis”, a „Business Cycle Synchronization, Optimum Currency Area, Eurozone”, valamint a „Euro-scepticism, European Parliament, Referendum” címűek emelkednek ki. A jelen recenzió központjában álló kötet ezekkel a nemzetközi trendekkel párhuzamba állítható, azokba jól illeszkedik.

A KÖTET FEJEZETEINEK ISMERTETÉSE

A mű a szerkesztő, Halmi Péter bevezető fejezetével együtt 13 fejezetre tagolódik. A kötet szerzői a téma elismert hazai kutatói, akik 1-1 önálló tanulmánnyal járultak hozzá a közös műhöz, kivéve Halmi Pétert (egy bevezető és egy tematikus fejezettel), valamint Várkonyi Lászlót (kettő tematikus fejezettel). A Halmi Péter által írt *Előszóban* a pontos témamegjelölést követően a kötet központi kérdései kerülnek szemlére, amelyek az olvasó számára fontos támpontként szolgálnak. A kérdések a főbb fejezetek témáit jelölik, melyek közül kiemelhetjük az „európai gazdasági kormányzást”, az ehhez szükséges intézményrendszert, az euróövezet kérdéseit, mind a résztvevő, mind a kimaradó tagállamok szemszögéből, a megerősített együttműködés modelljét, majd az egyes tagállamokkal – így például a vezető tagállamokkal – és specifikus régiókkal – így például a mediterrán perifériával vagy a közép- és kelet-európai térséggel foglalkozó dilemmákat, és végül az euroszeptizmus hatásait is olvashatjuk.

A *Bevezetés: tagállami integrációs modellek* című fejezet szerzője ugyancsak Halmi Péter, a kötet szerkesztője. A fejezet röviden előrevetíti a következőkben olvasható tanulmányok kulcskérdéseit, ezáltal egyfajta „menüt” kínálva az olvasó számára. A kötet központi kérdése: „a differenciált integráció az európai integráció szükségszerű strukturális attribútumaként

jött-e létre, illetőleg e folyamat a mag-Európa megerősödéséhez vagy az EU atomizálásához vezet-e.” A fejezetben helyet kapnak azok az alapfogalmak, melyek végig kísérik a kötet egészét, valamint azok az alapvető taxonómiák, melyek a téma megértését segítik. Ezek többek között a differenciált integráció (többsebességű Európa, változó geometriák, à la carte Európa) folyamat, a megkülönböztetés időtávja (mely lehet rövid, közép és hosszútávú). Itt olvasható az a tételmondat miszerint „a differenciálás bizonyos formái túlnyúlnak az Európai Unió határain, beleértve esetleg egyes kívülálló (nem tag-) államokat.” Itt érdemes megjegyezni, hogy a Brexit problémaköre kapcsolódik a kötet tematikájához, ám a jelzett kutatás keretében azt más írások dolgozták fel mélyrehatóan.³

Palánkai Tibor tanulmánya az integráció, globalizáció és a kohéziós folyamatok nagyívű történeti áttekintését adja. A szerző részletesen áttekinti a 2008-as válság vizsgált témakörre gyakorolt fő hatásait, s a globális és regionális integráció megváltozó feltételrendszerben történő működésének fő jellemzőit. Ugyanakkor a növekvő globális egyenlőtlenségek a globalizációellenes mozgalmakat, valamint a populista politikai vezetők térnyerését erősítik.

Koller Boglárka tanulmányában a differenciált integráció fogalmát mutatja be, körbejárva annak történeti és jogi aspektusait, valamint a jellemző típusait is. Ezek mellett hangsúlyos szerepet kap a megerősített együttműködés koncepciójának tárgyalása is, mint alternatíva. A szerző politikatudományi megközelítésben foglalkozik a kérdéskörrel, elemezve a politikusok beszédeiben megjelenő „többsebességű, mag-Európa vagy a gravitációs centrum” koncepciókat. A tanulmányban összefoglaló táblázat is szerepel, amely szemléletesen tekinti át a differenciált integráció alaptípusait és azok jellemzőit, tér, idő és funkció viszonylatában. Ezt követően a differenciált integráció hatásait tekintve a szerző megállapítja: „A teljes jogú tagság mellett ugyanis különböző „klubtagságok” jönnek létre, amelyek exkluzivitása és értéke nagymértékben különbözhet.”

Halmi Péter átfogó, a kötet tekintetében alapvető tanulmányában a gazdasági integráció tagállami modelljeit elemzi és rendszerezi. A differenciált integráció gazdasági modelljeinek feltárása nemzetközileg is úttörő munka. Tanulmányában az átpolitizáltság és a kölcsönös függőség viszonyrendszerében helyezi el a differenciált integrációt. Az alapvető fogalmak tisztázása után krízis-központú szemlélettel tárgyalja a differenciált integráció megjelenési formáit, különös hangsúlyt fektetve a gazdasági aspektusokra. Esettanulmányokként a Gazdasági és Monetáris Unió keretében az eurózóna krízisét, valamint a schengeni rendszer keretében a migrációs válságot vizsgálja. A tanulmányban leírásra kerülnek azok az exogén és endogén körülmények, azon „sokkok”, amelyek a kölcsönös függést tovább erősítetik a tagállamok között. Azt azonban kiemeli a szerző, hogy az 1990-es évektől vált a differenciált integráció a gyakorlati megoldássá egyes tagállamok számára, elsősorban azok esetében, ahol az euroszeptikus attitűd erősebb. Az 1990-es évektől kezdve egyre több terület és szakpolitika vált átpolitizálttá, ezek tekintetében igyekeznek egyes tagállamok kerülni a nemzetek feletti integrációt, melyet a kedvezőbb helyzetben lévő vezető hatalmak szorgalmaznak inkább. Előbbiekkal együtt a nem átpolitizált területeken fellépő erős kölcsönös függés eredményezik a differenciált integráció különböző formáit. A tanulmány ezt követően a Gazdasági és Monetáris Unió alapos elemzésére tér át, majd annak alapján bemutatja a rendszerszintű reform, a GMU 2.0 kiépítésének lehetőségeit.⁴

Az átfogóbb jellegű tanulmányokat gazdasági témájúak követik. Ezek közül Benczes István tanulmánya a fiskális unió dilemmáival foglalkozik. A tanulmány kontextusa a 2008-as válságot követő válságkezelő intézkedések tárgyalása, valamint, hogy mennyire megvalósítható a fiskális unió. A szerző a fiskális unió megvalósítását középtávon látja reálisnak, akkor is csak bizonyos keretek között, korlátozott mértékben.

Csaba László tanulmánya a Bankunió témájára koncentrálna, a többsebességű Európát pedig nem veszélyként, hanem tényként kezel-

li. Ahogy írja a tanulmány első soraiban: „Az alábbi írás arra a kérdésre keresi a választ, hogy a Költségvetési és Bankunió (a továbbiakban: KBU) eddigi működési tapasztalatai és a várható kiegészítő intézkedések mennyiben jelentenek új szakaszt az európai integráció fejlődésében.” Megállapítja, hogy olyan új döntéshozatali rendszer jött létre, mely csak a Brexit-szerű kilépési folyamat által kerülhető el, valamint, hogy az abból kimaradó tagállamok „ellenállói”, azaz a „kívül is levők, belül is levők” számára a költségek halmozódnak, míg a haszon elmarad”. A tanulmány a költségvetési unió tekintetében azt az előnyt fogalmazza meg, hogy a tagállamok így egymással összehangoltan tudnák kitűzni a célokat, valamint monitorozni a teljesítményeket, ezáltal pedig egyfajta kontroll-rendszert építenek fel, melyben a gyengébben szereplő államokat ideiglenesen a többi tagállam tudja ellensúlyozni. Ugyanakkor a kormányköziség elve miatt az integrációs folyamat nem teszi lehetővé a szankcionálást az elmaradó tagállamokkal szemben. A tanulmány további részében a Bankunió felé vezető utat és szükségyszerű intézkedéseket, alternatívákat sorolja a szerző.

Kutasi Gábor tanulmányában ökonometriai módszerekkel közelíti meg az euróövezetben jelentkező külső egyensúlytalanságokat. A fiskális uniót aszimmetrikus fiskális kockázatközösséggként jelöli meg, melynek egyik megoldási alternatívájaként a többszintű kormányzás modelljét mutatja be. A szerző erkölcsi kockázatként értékeli a fiskális unió, mint végső hitelező tagállami igénybevételel.

Gyórfy Dóra írása ehhez a kérdéshez illeszkedve, – mintegy folytatva az előző fejezetben tárgyalt erkölcsi kockázat dilemmáját – mutatja be a „grexit” folyamatát. A 2008-as válságot követően ugyanis megdőlt a Gazdasági és Monetáris Unióban a „nincs kimentés” szabálya. A szerző itt bemutatja, hogy a tagállamok közötti szolidaritás hogyan győzte le az erkölcsi kockázatot, valamint értékeli a Brexit- mintájára, az Európai Unióban gondolatként felmerülő görög kilépési folyamatot (gexit). Ennek kapcsán megállapítja, hogy az valószínűtlen, viszont

Görögország benmaradása az Európai Unióban jelentős áldozatokat követel mind a tagállamtól, mind a szervezettől.

Kecskés László tanulmánya a jogharmonizációval foglalkozik. Ezzel kapcsolatban a szerző megállapítja, hogy számos változás történt ezen a téren: elsősorban az Európai Unió gyors bővítési folyamatának köszönhetően felduzzadt a bírói kör, valamint az Európai Bíróság munkája intenzívebbé válásával kevesebb idő jut bizonyos szabályzatok átgondolására. A tanulmány történeti áttekintést nyújt a jogharmonizáció tekintetében történt változásokról, így megjegyzi, hogy a Lisszaboni Szerződés nem hozott változást a „fékek és ellensúlyok” rendszerében. Az átpolitikáltság ebben az írásban is említésre kerül a következőkben: „Végül témánkat nem lehet függetleníteni attól a jelenségtől sem, hogy az Európai Unió bővítése folytán sokszínűvé, intenzívvé és indulatossá vált integrációs politikai közegben a politikai tevékenység jelentősége a jogi tevékenység jelentőségét beárnyékolja, illetve arra gyakran zavaróan hat.”

Király Miklós tanulmánya a nemzetközi magánjog kodifikációs trendjeit mutatja be az Európai Unió tagállamai körében, mely a szerző szerint „ezoterikus terület”, nem képezi a EU-val kapcsolatos tudományos diskurzus központi témáját. A téma egyébként nagy kihívást jelent, és a tagállamok ellenállását kiváltó jelleggel bír. A kérdést tekintve jelentős eltérések figyelhetők meg a tagállamok viselkedésében, alapvető dilemmaként merül fel az, hogy hogyan lehet szimbiózist teremteni a nemzetközi magánjogi kódexek és az EU-rendeletek között.

Várkonyi László két tanulmányban az uniós kereskedelempolitikát, valamint a beruházásvédelmet elemzi a Lisszaboni Szerződés keretében. Az első tanulmányban a kereskedelempolitika terén megfigyelhető hatalmi harcokat és jogkör-megoszlásokat tekinthetjük át a Tanács és a Bizottság között, amely feszültséget okoz a két szerv között. Ezekon kívül az Európai Parlament is fontos szereppel bír ebben a tekintetben, végül pedig a tanulmány arra jut, hogy ez az a szerv, mely a kereskedelempolitikában felmerülő feszültségek győzteseként kerül ki.

A szerző második tanulmányában az uniós és tagállami beruházási hatásköröket vizsgálja. A Bizottság a WTO-s tárgyalások tekintetében a kizárólagos közösségi kompetenciát ösztönzi, ugyanakkor a beruházásvédelem és a tagállami kétoldali beruházások területén még vannak eldöntendő kérdések.

Hetényi Géza írása Magyarországnak az euróövezethez való csatlakozása lehetséges hatásait, következményeit vizsgálja. A szerző hangsúlyozza, hogy az euróövezetben nem csak a résztvevőket, hanem a kívül maradókat és érdekeiket is figyelembe szükséges venni annak érdekében, hogy optimális eredményeket hozzon az euróövezet működése. A tanulmányban a 2020 után létrehozandó pénzügyi eszköz funkcióit és céljait is listázza, melynek különösen nagy jelentősége van a NextGenerationEU csomag kapcsán. A tanulmányban a jövőbeli tervek, következmények, valamint hatások tárgyalására is sor kerül.

ÖSSZEFOGLALÁS

A kötet tanulmányai logikus és jól követhető, rendszerezett formában mutatják be az európai integrációs folyamatot, azon belül is a differenciált integráció folyamatát, modelljeit, gyakorlatban megjelenő formáit. A történeti áttekintés és elméleti adalékok segítenek a koncepció megértésében, míg a válogatott esettanulmányok és felvetett, pontosan tárgyalt kérdéskörök kalauzolják az olvasót azon dilemmák átgondolásában, melyek a témához kapcsolódóan nem csak a hazai, de a nemzetközi tudományos és szakmai párbeszéd központi kérdéseit adják. A kötet jól szerkesztett, az általános témáktól indulva vezet végig az olvasót a specifikus témákig, régiókon, tagállami kihívásokon keresztül. A kötet elsősorban az Európai Unió folyamatainak megértésében motivált olvasóknak íródott, mind a szakmabeliek – közgazdaság-, jogi-, közigazgatás-, politikatudománnyal, mind Európa-tanulmányokkal foglalkozó kutatók és szakemberek – mind az értő és érdeklődő laikus olvasók érdekes és értékes tanulmányokat találhatnak benne.

Halmi Péter (Szerk.):
 Tagállami integrációs modellek. A gazdasági
 kormányzás új dimenziói
 az Európai Unióban
 Dialóg Campus, Budapest, 2019.
 ISBN: 9789636385736
 Terjedelem: 277 oldal

JEGYZETEK

- ¹ Elekes – Halmi (2013a, b, 2019); Halmi további művei (2009, 2011, 2013, 2014, 2015a, b); Halmi – Vásáry további művei a témához kapcsolódóan (2010a, b, 2011, 2012).
- ² Halmi főbb eredményei vö. a következő műveiben (2017, 2018a, 2019a, b, c, 2020a, b, e, 2021a, c, d, e).
- ³ Halmi (2018b, 2020b, c, d).
- ⁴ Halmi (2020d, f, 2021b, 2021e, 2018c, 2020d, f, 2021c, d, 2022).

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Elekes Andrea – Halmi Péter (2013a): Growth Model of the New Member States: Challenges and Prospects, *Intereconomics: Review of European Economic Policy* 48: 2 pp. 124-130.
- Elekes Andrea – Halmi Péter (2013b): Az új tagállamok növekedési modellje: Kihívások és kilátások, *Külgazdaság* 57 : 7-8 pp. 32-66.
- Elekes Andrea – Halmi Péter (2019): How to overcome the crisis of the European growth potential? The role of the government, *European Journal of Comparative Economics* 16: 2 pp. 313-334.
- Halmi Péter (2009): Felzárkózás és konvergencia az Európai Unióban, *Statisztikai Szemle* 87: 1 pp. 41-62.
- Halmi Péter (2011): Válság és potenciális növekedés az Európai Unióban, *Közgazdasági Szemle*, 58/12, 1059-1081.
- Halmi Péter (2013): Európai integráció és szuverenitás. A gazdasági kormányzás új dimenziói. *Magyar Tudomány* 174(4), 411-421.
- Halmi Péter (2014): *Krízis és növekedés az Európai Unióban. Európai modell, strukturális reformok*. Akadémiai Kiadó, Budapest
- Halmi Péter (2015a): Az európai növekedési potenciál eróziója és válsága, *Közgazdasági Szemle* 62/4 sz. 379-414.
- Halmi Péter (2015b): Structural Reforms and Growth Potential in the European Union, *Public Finance Quarterly* 2015: 4 pp. 510-525.
- Halmi Péter (2017): Új geometria: „teljes” gazdasági és monetáris unió? A gazdasági kormányzás új dimenziói az Európai Unióban. *Magyar Tudomány* 178(1), 6-17.
- Halmi Péter (2018a): Az európai növekedési modell ki- fulladása. *Közgazdasági Szemle* 65(2), 122-160.
- Halmi Péter (2018b): A Brexit lehetséges gazdasági hatásai. *Gazdaságtani alapok, módszertani lehetőségek, Európai Tükör*, XXI:2 sz., 7-32.
- Halmi Péter (2018c). Európai reformok: Többsebes- ségű Európa? Differenciált gazdasági integráció ver- sus átfogó reform. *Európai Tükör*, 21/3, 21-44.
- Halmi Péter (2019a): Konvergencia és felzárkózás az euróövezetben. *Közgazdasági Szemle* 66/6. sz. 687- 712.
- Halmi Péter (2019b): Felzárkózás és konvergencia az európai integráció rendszerében. In: Kovács Lajos Péter szerk. (2019): *Közel Európa távol*. Budapest, Ég- hajlat Könyvkiadó, 189-230.
- Halmi Péter (2019c): Bevezetés: tagállami integrációs modellek, 15-27.; Halmi Péter: Differenciált in- tegráció: gazdasági integrációs modellek, 67-142. In: Halmi, Péter szerk. (2019): *Tagállami integrációs modellek. A gazdasági kormányzás új dimenziói az Európai Unióban*. Budapest, Dialóg Campus.
- Halmi Péter (2020a): *Európai gazdasági integráció*. Buda- pest, Dialóg Campus.
- Halmi Péter (2020b): *A brexit gazdaságtana*, 83-208. In: Halmi, Péter szerk. (2020e): *A brexit forgatóköny- vei és hatásai*. Budapest, Dialóg Campus.
- Halmi Péter (2020c): A dezintegráció gazdaságtana. A brexit esete. *Közgazdasági Szemle*, 2020. 67/9 sz. 837- 877.
- Halmi Péter (2020d): GMU 2.0: felelősség versus szo- lidaritás? *Külgazdaság*, LXIV. évf., 2020. szeptember- október, 3-34.
- Halmi Péter (2020e): *Mélyintegráció. A Gazdasági és Mo- netáris Unió ökonómiaja*. Budapest, Akadémiai Kiadó.
- Halmi Péter (2021a): Középpontban a reziliencia. A Gazdasági és Monetáris Unió mélyülésének egyes mechanizmusai. *Pénzügyi Szemle* 2021. 1. sz. 7-31.
- Halmi Péter (2021b): Konvergencia versus divergen- cia?: Kríziskezelés és kilábalás az Európai Unióban, *Külgazdaság* 65 : 1-2 pp. 45-48.
- Halmi Péter (2021c): Bevezető gondolatok. Európai reformok: a Gazdasági és Monetáris Unió (GMU) jövője, európai perspektívák, In: Halmi Péter szerk. (2021): *A Gazdasági és Monetáris Unió jövője. Európai perspektívák*. Budapest: Ludovika Egyetemi Kiadó, 7-20.

- Halmi Péter (2021d): GMU 2.0? Teljes GMU felé, In: Halmi Péter szerk. (2021): *A Gazdasági és Monetáris Unió jövője. Európai perspektívák*. Budapest: Ludovika Egyetemi Kiadó, 21-62.
- Halmi Péter (2021e): A Gazdasági és Monetáris Unió rendszerének egyes sajátosságai, In: Halmi Péter szerk. (2021): *A Gazdasági és Monetáris Unió jövője. Európai perspektívák*. Budapest: Ludovika Egyetemi Kiadó, 197-288.
- Halmi Péter (2022): Responsibility Versus Solidarity? Key Issues for the EMU Reform, *Romanian Journal of European Affairs*, Vol. 22, No. 1, June, pp. 85-103.
- Halmi Péter – Vásáry Viktória (2010a): Real convergence in the new Member States of the European Union (Shorter and longer term prospects), *European Journal of Comparative Economics* 7 : 1 pp. 229-253.
- Halmi Péter – Vásáry Viktória (2010b): Growth Crisis in the EU: Challenges and Prospects, *Intereconomics, Review of European Economic Policy* 45: 5 pp. 329-336.
- Halmi Péter – Vásáry Viktória (2011): Crisis and economic growth in the EU: Medium and long-term trends, *Acta Oeconomica* 61/4. sz. 465-485.
- Halmi Péter – Vásáry Viktória (2012): Convergence crisis: economic crisis and convergence in the European Union, *International Economics and Economic Policy* 9(3), 297-322.